

Budoucnost našeho oboru pohledem mladých vodohospodářů

Filip Harciník, Jakub Sochor, Nikola Salová, Markéta Andreides, Jitka Czakojevová, Petr Dolejš, Jindřich Procházka

Skupina Young Water Professionals Czech Republic (YWP CZ) byla založena v roce 2016 pod Asociací pro vodu ČR (CzWA) a od roku 2019 je oficiálně součástí mezinárodního uskupení YWP pod hlavičkou International Water Association (IWA).

Členy skupiny jsou studenti i absolventi různých vodárenských oborů (zaměstnanci provozních společností, projekčních společností, technologických a dodavatelských společností, státní správy aj.), v současné době má skupina 72 členů a má několik cílů, např. sdružování studentů a absolventů z různých oborů vodohospodářského sektoru a vzájemné předávání zkušeností, propojování akademické sféry s praxí či zvýšení povědomí o atraktivitě oboru. Nejen pro své členy YWP CZ pořádá rozmanité akce, např. exkurze, workshopy, neformální setkání či konferenci Mladá voda břehy mele, na které prezentují právě mladí vodáři výsledky své práce.

YWP CZ provedla mezi mladými vodáři do 35 let v roce 2023 průzkum, jehož cílem bylo mimo jiné definovat požadavky na práci v oboru vodohospodářství a upozornit na možné rozdíly mezi stávající a nastupující generací. Dotazník byl rozdělen do šesti částí: obecná, o YWP CZ, personální, technologická, o revizi směrnice 271/91/EHS a o udržitelnosti ve vodním hospodářství. Celkem dotazník vyplnilo 105 respondentů, zastoupení mužů a žen bylo 60 ku 45. Rozdělení respondentů dle věku bylo do 26 let včetně 28 %, mezi 26 a 30 lety 44 % a do 35 let včetně 28 %. 14 % respondentů mělo dokončené středoškolské vzdělání, 13 % bakalářské, 66 % magisterské a 7 % doktorské vzdělání. Poměr studentů a pracujících byl 75 ku 29 (1 respondent byl v době průzkumu nezaměstnaný).

Průzkum se zabýval důvody, proč respondenti obor studují či v něm pracují, jejich názory na současné legislativní požadavky na kvalitu pitných a vyčištěných odpadních vod nebo tím, zda jim požadavky plynoucí z návrhu revize směrnice o čištění městských odpadních vod přijdou přiměřené či příliš ambiciózní. Pro zaměstnavatele mohou být určité přínosné odpovědi na otázku, jaká kritéria jsou pro respondenty zásadní při výběru za-

městnání či jak atraktivnit pracovní posty nabízené mladým vodohospodářům.

Za nejdůležitější zjištění považujeme, že 91 % dotázaných vodohospodářský obor baví, naopak pouze 7 % dotázaných přemýšlí o změně oboru.

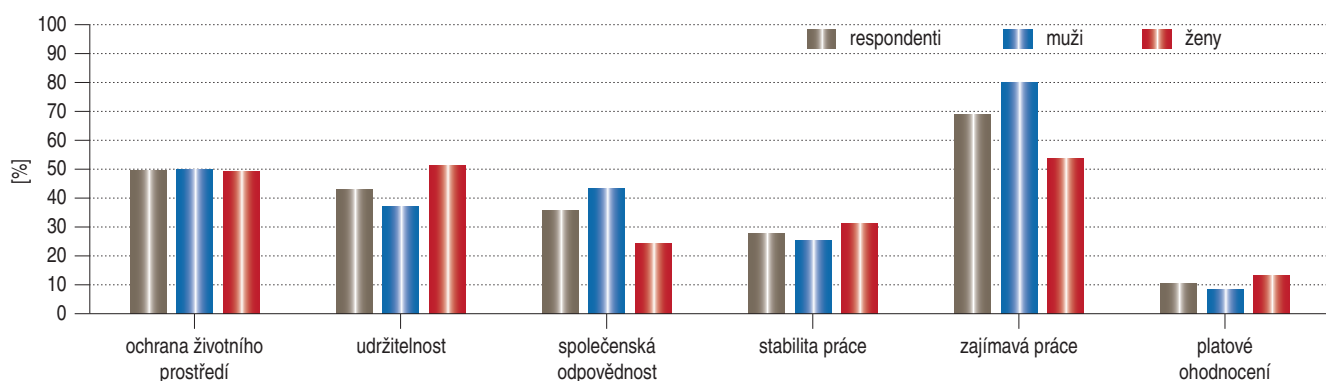
Na otázku, co respondenty motivovalo ke studiu či práci v oboru, byla jednoznačně nejčastější odpověď zajímavá práce, následovaná ochranou životního prostředí, udržitelností, společenskou odpovědností. Až pátou nejčastější odpovědí byla stabilita práce (obr. 1), přestože ta bývá často prezentována jako největší výhoda práce ve vodohospodářství. Je k zamyšlení, jestli bychom náš obor neměli i navenek více prezentovat jako zajímavé, inovativní, dynamické prostředí plné výzev k řešení. Zajímavé by také bylo udělat podobný průzkum u respondentů nad 35 let a výsledky těchto průzkumů porovnat.

Z odpovědí na otázku, jaká kritéria jsou pro respondenty zásadní při výběru zaměstnání (obr. 2), lze vypožorovat, že nejzákladnějším kritériem při rozhodování je smysluplnost práce, následovaná pracovním kolektivem a work-life balance.

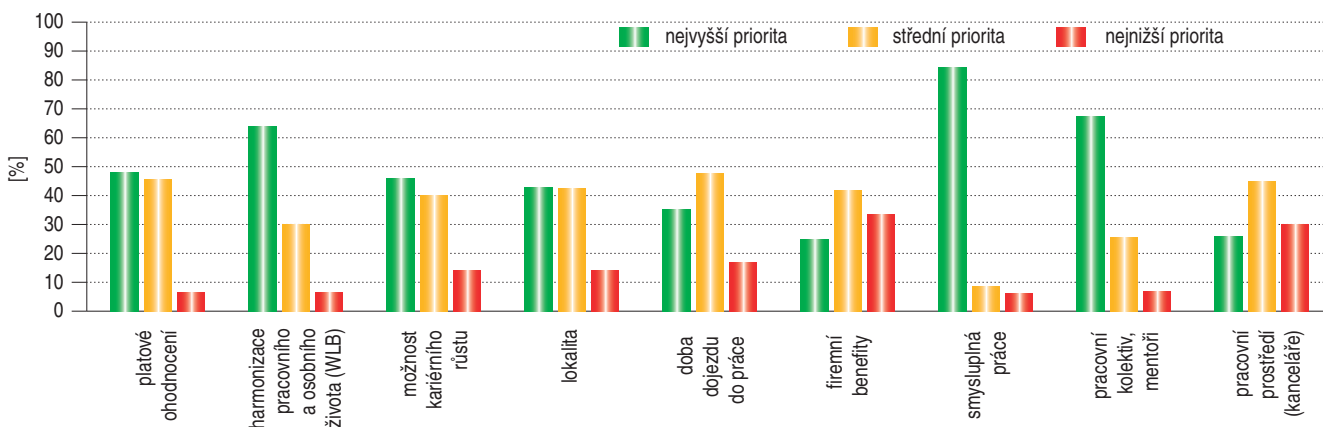
Dalším z výstupů je priorita firemních benefitů (obr. 3). Z výzkumu vyplývá, že nejpobulárnějším benefitem mezi mladými vodohospodáři je pružná pracovní doba, kterou s nejvyšší prioritou volilo přes 84 % respondentů. U stravného, MultiSport karty nebo poukázek (flexipass) převažuje nižší preference.

V otázce dalšího kariérního rozvoje nemělo jasno 16 % respondentů, drtivá většina respondentů (58 %) upřednostňuje expertní technické zaměření a pouze 10 % respondentů uvažovalo o vlastním podnikání.

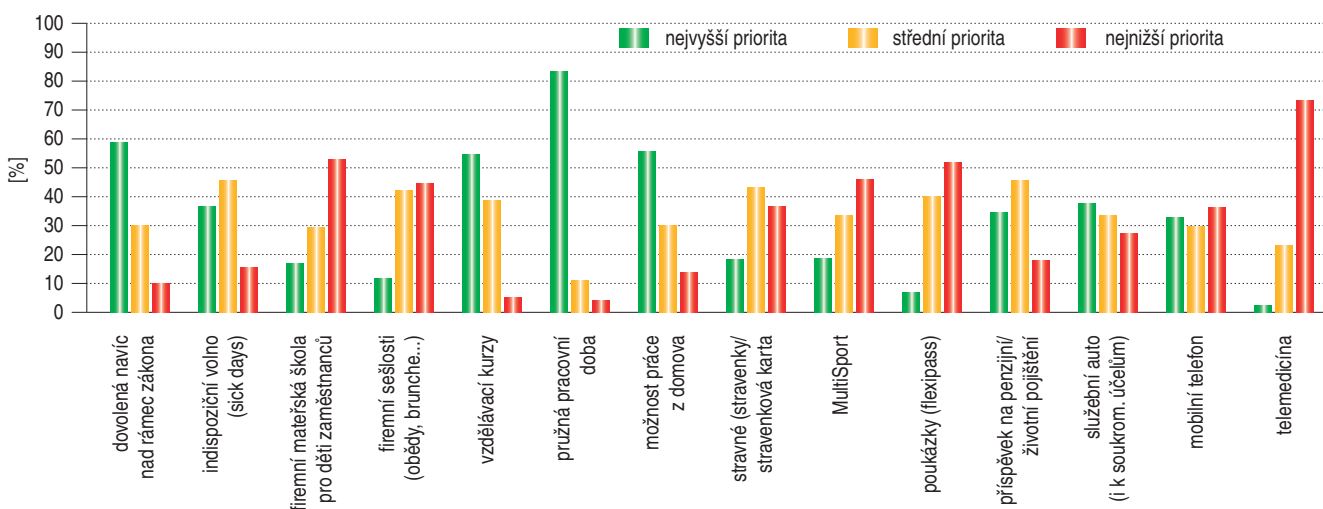
V otázkách týkajících se časové náročnosti a platového ohodnocení respondenti, muži i ženy, uvedli, že preferují plný úvazek na 40 hodin týdně a čistou mzdu v průměru očekávají

Obr. 1: Motivace pro studium/práci ve vodárenství

Obr. 2: Priority při výběru zaměstnání mezi respondenty

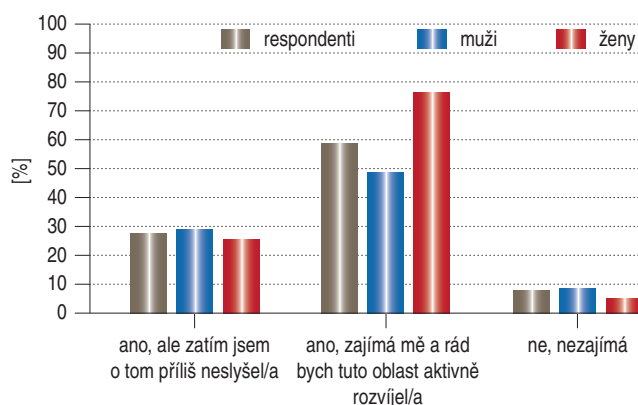
Obr. 3: Priority firemních benefitů

45 000 Kč, nedostatkem dotazníku však bylo, že v otázce nebylo specifikováno, zda se jedná o mzdu nástupní či s určitou praxí.

V části věnující se technologii vodárenství a čistírenství byli respondenti dotazováni na legislativní požadavky na kvalitu pitných a vyčištěných odpadních vod. Požadavky na kvalitu pitné vody 75 % respondentů považuje za dostačující, zatímco u požadavků na kvalitu vyčištěné odpadní vody si toto myslí necelá polovina respondentů.

U otázek na aplikaci moderních technologií se liší pohled na vodárenství a čistírenství. Ve vodárenství ji za dostatečnou považuje 30,5 % respondentů, za nedostačující 35,5 % a 34 % to neumí posoudit, v čistírenství je poměr 24,5 % : 49 % : 26,5 %. Pro téměř 63 % respondentů je důležité, aby se moderní technologie uplatňovaly v jejich zaměstnání, a pro 61 % je to rozhodující faktor při výběru zaměstnání. Jasná shoda panovala v otázkách digitalizace vodárenského oboru, ta zajímá přes 96 % respondentů a téměř polovina by ji ráda dále aktivně rozvíjela, avšak rozhodujícím faktorem při výběru zaměstnání je jen pro 45 % respondentů.

V části o revizi směrnice 271/91/EHS se respondenti vyjadřovali k požadavkům (pozn.: uvedeným v návrhu směrnice z roku 2022) na limity dusíku a fosforu na odtocích z ČOV nad 10 000 EO (6 mg/l N_{celk}, 0,5 mg/l P_{celk}) a požadavkům na energetickou neutralitu ČOV (do roku 2030 50 % spotřeby energie z obnovitelných zdrojů, do 2035 75 %, do roku 2040 100 %).

Obr. 4: Zájem o udržitelnost

Jako přiměřené tyto požadavky v případě limitů dusíku a fosforu vidí 43 % respondentů a v případě energetické neutrality 38 %. Naopak jako velmi ambiciózní je vidí 38 %, resp. 55 % respondentů.

Z dotazníku vyplynulo, že 88 % respondentů (obr. 4) má zájem o udržitelnost ve vodním hospodářství, na rozdíl od digita-

lizace je udržitelnost klíčovým kritériem při výběru práce jen pro 43 % respondentů. Podobně se respondenti zajímali o stanovení uhlíkové stopy (80 %), kdy 56 % respondentů uvedlo, že stanovení uhlíkové stopy úpravny vody či čistírny odpadních vod považují za přínosný parametr, a 82 % respondentů, že vidí přínos již ve stanovení uhlíkové stopy pouze v přímých emisích a nepřímých emisích z nakupované energie, tedy Scope 1 a 2 v případě rozdělení dle GHG Protocolu.

V příštím roce by naše skupina tento průzkum ráda zopakovala v podobném rozsahu a oslovila také vodaře starší 35 let, jelikož by toto porovnání mohlo přinést další zajímavé závěry a postřehy, zejména v otázkách nové směrnice a udržitelnosti.

Průzkum byl uskutečněn v roce 2023 a vychází z tehdejších podmínek stavu legislativy.

*Ing. Markéta Andreides, Ing. Petr Dolejš, Ph.D., Jakub Sochor
Ústav technologie vody a prostředí VŠCHT Praha*

*Ing. Jitka Czakožová, Ing. Nikola Salová
Pražské vodovody a kanalizace, a. s.*

*Ing. Filip Harciník
Severočeská servisní a. s.*

*Ing. Jindřich Procházka, Ph.D.
Xylem Česká republika spol. s r. o.*